

חשבתי שמן הראוי, שאחרי הביקור בעקבה כאורח המלך, אעשה את מסיבת העיתונאים כאן באילת, בתקוה שעקבה ואילת תהפוכנה בעתיד הלא רחוק, לשתי ערים הקשורות זו בזו, עם אפשרות תנועה חופשית. ואני מאמין שזה יהיה לטובת תושבי שתי הערים הללו.

ש: מה יהיה אם כן הצעד המעשי הבא המעשי?

רה"מ: אני יודע אם שיחת טלפון ישירה לירדן זה אורח או מעשה, אם יצירת מעבר גבול ראשון מאז שקמה מדינת ישראל, על שטח ריבוני בין ישראל לירדן, זה אורח או מעשה. אני מאמין שאורח ומציאות, אורח ומעשה, הולכים יחדיו. בסכסוך הערבי-ישראלי יש חומה פסיכולוגית ובעיות אינטרסנטיות. במרבית המקרים ביחסים בינינו ובין הפרטנרים הערביים שלנו, החומה הפסיכולוגית קשה יותר למיטוט מאשר פתרון הבעיות המעשיות. אני לא אגיד מה יהיה הצעד הבא. יש מספר רעיונות, יש מספר נושאים, אני בכלל לא בעד להתיימר שהכל פתוח ומחר זה נגמר. זו עבודה רבה, יש עדיין מכשולים, יש עדיין חילוקי דיעות בנושאים מסוימים, אבל צריך להתקדם היכן שניתן, ולהשאיר בעיות שטרם נפתרו להמשך המשא ומתן.

יהודית בודק (קול ישראל): מתי ניתן לצפות לביקור ראשון של המלך חוסיין בישראל?

רה"מ: מאחר שהמלך השיב את אשר השיב, לי ודאי אין אינפורמציה מעבר למה שאמר.

יהודית בודק (קול ישראל): אגודת הסופרים הירדנים הודיעה שהיא מתנגדת לכל גילוי של נורמליזציה בין ישראל לירדן, מה התייחסותך לכך?

רה"מ: יש לנו בעיה, לא רק בירדן אלא במצרים, שאיתה אנחנו חיים לאחר חתימת חוזה שלום למעלה מ-15 שנים. אגודת עורכי הדין, אגודת הסופרים ואחרים, לא רוצים מפגש עם ישראל. במדינה היחידה שיש איתה חוזה שלום, זה למעלה מ-15 שנים, יש חוגים לרוב ברמה האינטלקטואלית והדתית, שעדיין לא מוכנים להשלים עם החלטת המדינה על שלום ונורמליזציה ולממש אותה. כשמדובר בירדן עדיין אין נורמליזציה, וכפי שבמדינת ישראל יש התנגדות של חלק מהציבור לתחומים מסוימים שהממשלה עושה, צריך להבין שזה יכול לקרות גם במדינות ערביות.

יהודה לוי (JP): בשלושת הנושאים המהותיים שעומדים בינינו לבין ירדן - הפליטים, סימון הגבולות בערבה ושאלת המים - לאיזה כיוון אנחנו הולכים?

רה"מ: בהצהרת וושינגטון אין שם שום אזכור לנושא הפליטים. זה לא במקרה. הנושאים בינינו לבין ירדן הם בעיקר נושאי גבול ומים, בין ישראל שבנויה על עין הגבול כלפי מצרים וכלפי ירדן, על בסיס הגבול המנדטורי עם ירדן ועם מצרים. בכל מה שקשור לקטע של הערבה, הגבול הזה מעולם לא סומן, כלומר, לא על ידי השלטון הבריטי שהיה כאן כמנדט על ארץ ישראל, פלסטינה אז, ובוודאי לא בהסכמי שביחת המשק. לכן קביעת הגבול היא עבודה מאוד מורכבת ויסודית.

נושא המים מתחלק לשני חלקים: חלוקת המים שישנם, והם במשורה, ויצירת מקורות מים חדשים, באשר לחלוקת המים, יש פחות או יותר הסדרים, וודאי לגבי הכמויות העיקריות. באשר ליצירת מקורות מים, זה שייך לתוכנית הפיתוח של איזור הערבה. זה נושא שבלי השקעות אדירות, שלא לירדן ולא לישראל יש אותן, קשה יהיה להגיע לפיתוח הקטע, בין אילת לים המלח, למעט אילת מחד, ים המלח מצד שני ודברים משניים בין שתי אלה, אלא אם יושקעו משאבים שאינם

ברשות שתי המדינות, ואם לא יבואו ממקורות אחרים, יקשה מאוד לממש אותם.

משה ורדי (ידיעות אחרונות): כמה זמן אתה בעצם מכיר אישית את המלך חוסיין?

רה"מ: מאחר שזה כבר פורסם אני אספר זאת: כשנשארנו בבית הלבן שלושתנו, הנשיא קלינטון, המלך חוסיין ואנוכי, פנה אלינו הנשיא קלינטון ושאל, תגידו לי את האמת, כמה זמן אתם מכירים, הסתכלתי על המלך, הוא לא ענה. אני עניתי, 21 שנה, אז הוא תיקן, 20 שנה, והוא צדק.

המשא ומתן עם אשף

ש: אתה וערפאת אמורים להיפגש במחסום ארז כדי לקדם את הבעיות שבין שתי המדינות?

רה"מ: יתכן מאוד שאכן ניפגש, קבוצה ישראלית עם ערפאת ביום רביעי. יש לנו הצהרת עקרונות, הסכם קהיר, ביצענו את עזה-יריחו תחילה. בקהיר יושבים צוותי המשא ומתן שלנו ושל הפלסטינים בנושא ההעברה המוקדמת של הסמכויות. עד היום הם לא העלו את נושא הבחירות, אם כי הסכמנו לדון איתם בנושא זה. אנחנו צריכים לבחון לא רק את המשא ומתן, אלא גם להגיע להדברות ברמה הבכירה ביותר עם אשף.

בהיעדר מערכת בין המדינות התורמות ובין הרשות הפלסטינאית, שתאפשר העברת כספים בסדר גודל שבין 300 ל- 500 מליון דולר, שישמשו לפיתוח פרויקטים בעזה, לתשלומי שכר למשטרה, לכל המנגנונים, ובטרם נראה שיש מערכת מימון לנדרש בעזה (והדבר נובע מאי יכולת הפלסטינאים להגיע בהדברות ישירה עם המדינות התורמות), אנחנו צריכים לשאול את עצמנו לאן אנחנו הולכים, איזה גיבוי כספי יהיה להסכמים שאנחנו מוכנים להם. אנחנו רוצים להיות בטוחים שאכן, אם ההסכמים האלה יושגו, יהיה להם מימוש תקציב. כי בלי תקציב, כל מה שכתוב לא שווה אפילו את מחיר הנייר. לכן יש אפשרות שניפגש במגמה לברר דברים. אנחנו לא מסתלקים משום אחריות אבל אנחנו תובעים הדדיות במילוי המחויבויות.

סוריה

יעקב ארז: האם ניתן להבחין באיזשהם בקיעים בחומה הפסיכולוגית שחוצצת בינינו לבין סוריה?

רה"מ: אינני רוצה להכנס לנושא התקריות בדרום לבנון, אם כי הן כואבות מאוד. איבדנו שני חיילי צה"ל, מ'פ וחיל'ל. בוודאי שהדבר כואב לכולנו. אשר לקטיושות, אני אינני חושב שצריך לחשוש מהן, עכשיו ובעתיד, אלא אם יתרחש דבר בלתי צפוי, לעיתים גם מצידנו. אני יודע שכל הזמן יש לחימה של החיזבאללה וארגוני הסירוב הפלסטינאים מלבנון כנגד ישראל. לא חל בזה שינוי, אנחנו צריכים להתמיד לעמוד בזה, להבטיח את היעד המרכזי - שלום לישובי ותושבי הצפון, לשמור על איזור הביטחון שהוא חיוני למטרה הזאת, לדאוג שחיילי צה"ל וחיילי צד"ל, שממלאים שליחות לאומית ממדרגה ראשונה, המבטיחים את השלום לגליל, יפגעו ככל הפחות. אבל זו מלחמה, ובמלחמה יש נפגעים.

באשר לסוריה, שוודאי היתה יכולה אילו רצתה מאוד, למנוע את פעילות הטרור הזאת. אני לא ציפיתי להתקדמות משמעותית בביקור הנוכחי של מזכיר המדינה,

אם כי אני מניח שההתקדמות עם סוריה לא תהיה במיין פריצת דרך פתאומית. אנחנו רואים חשיבות בהמשך ביקורי מזכיר המדינה האמריקאי, במגמה להבהיר היכן חילוקי הדיעות והעמדות, והפערים בין עמדות סוריה ובינינו עדיין רחבים ועמוקים. מצד שני, ממה שנמסר לי לסוריה יש רצון בשלום. הבעיה היא המחיר, העיתוי, לוחות הזמנים, באיזו מידה יש הקבלה בשלבים כאלה או אחרים. אני לא מיואש, רחוק מזה, מאפשרות של שלום עם סוריה, אבל באותה מידה אינני מציע להניח שזה צפוי מחר.

ענייני פנים

דני בלוך (דבר): יש דיבורים שנוכח האוירה הטובה והחיובית והיחס בדעת הקהל לתהליך השלום, יש נטיה להקדמת הבחירות. האם אתה רואה את זה כדבר ריאלי?

רה"מ: אינני רואה כל סיבה בשלב זה להקדים בחירות. הדבר המרכזי שהממשלה הזאת נטלה על עצמה הוא למצות את הקדנציה כדי לקדם את הסיכוי לשלום, לשנות סדרי עדיפות לאומית בנושא הפנים. אני לא מציע לכל מיני ספקולנטים לעשות ספקולציות פוליטיות על בחירות.

מח' מידע - אגף תקשורת
9 באוגוסט 1994

תפוצה: @ (רהמ)

סססס